

ข้อเสนอการปฏิรูปตำรวจ(1)

หมายเหตุ : รายงานหน้า 2 ในสพ.แนวหน้าฉบับเมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมา ได้นำเสนอเรื่องการปฏิรูปประเทศไทยและการปรับปรุงบทบาทกระทรวงมหาดไทย โดยพันโทกมล ประจวบเหมาะ นายกสมกมนักปกครองแห่งประเทศไทย สามารถอ่านย้อนหลังได้ใน www.naewna.com

ฉบับนี้เป็น ข้อเสนอการปฏิรูปตำรวจ โดยพันโทกมล ประจวบเหมาะ นายกสมกมนักปกครองแห่งประเทศไทย เช่นเดียวกัน

ตามที่กำหนดแนวทาง การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา 258 ง.ด้านกระบวนการยุติธรรม (4) ไว้ว่า “การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ...”

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทยเห็นว่าควรจะให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม ควรดำเนินการ ภายใต้อาณัติที่ว่า

“งานของตำรวจคือการพิทักษ์สันติราษฎร์ งานที่เกี่ยวกับประชาชนอยู่ที่สถานีตำรวจ หรือโรงพัก ต้องปรับปรุงโครงสร้างตำรวจซึ่งเป็นราชการส่วนกลาง ชับซ้อน รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ให้ลดสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง เพื่อให้การบริหารงานคล่องตัว รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องมีการลดภารกิจลง โดยโอนมอบงานบางงานที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของตำรวจโดยตรง หรือเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ความผิดอาญาร้ายแรงให้หน่วยงานอื่นที่เป็นเจ้าของงานหรือมีส่วนเกี่ยวข้องงานนั้น รับผิดชอบดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่และทำการสืบสวนสอบสวนคดีให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ภายใต้อำนาจที่ว่า ความยุติธรรม ที่ล่าช้าคือความไม่ยุติธรรม” โดย

1.1.ปรับปรุงโครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและอำนาจหน้าที่ จะต้องให้มีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่และบังคับใช้กฎหมาย ลดสายการบังคับบัญชาที่มีมากให้สั้นลง ไม่ให้

มีหน่วยกำกับดูแล ชำ้ซ้อน และมากไป งานของตำรวจอยู่ที่โรงพัก และการตรวจตราพื้นที่ภายในเขตที่รับผิดชอบ ยุบหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน เช่น ตำรวจภูธรภาคให้มีเพียงกองบังคับการตำรวจของแต่ละจังหวัด อยู่ในกำกับการบัญชาของผู้บังคับการตำรวจ และผู้กำกับการตำรวจอำเภอ และการกำกับดูแลของคณะกรรมการตำรวจจังหวัด (ก.ตร.จังหวัด) และขึ้นตรงต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกระจายอัตรากำลังของตำรวจภูธรภาค และตำรวจที่รับผิดชอบงานที่ควรโอนให้หน่วยงานอื่นไปรับผิดชอบตามข้อเสนอ (ข้อ 2) เพื่อให้สถานีตำรวจหรือโรงพักมีอัตรากำลังเพิ่มขึ้นเพียงพอตามสมควร พร้อมทั้งจะทำงานบังคับใช้กฎหมาย และพิทักษ์สันติราษฎร์ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัด มีการบริหารงานเป็นราชการส่วนภูมิภาค ให้ส่วนราชการตำรวจ และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดใดทั่วประเทศเป็นหน่วยราชการสังกัดส่วนภูมิภาคภายใต้การกำกับดูแลของจังหวัดนั้นๆ โดยคณะกรรมการตำรวจจังหวัด (ก.ตร.จังหวัด) ซึ่งมีผู้บังคับการตำรวจจังหวัด ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตำรวจ ในจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนภาคประชาชน รวมอยู่ด้วย เป็นคณะผู้กำกับดูแล ประเมินผลการปฏิบัติงาน การพิจารณาให้ความดี ความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย ความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่และการดูแลวินัยข้าราชการตำรวจ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ตำรวจผูกพันกับพื้นที่ปฏิบัติงาน เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน และได้รับความเชื่อมั่นและสนับสนุนจากประชาชน และปลอดภัยจากการประทุพติมิชอบของเจ้าหน้าที่บางนายที่มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้กระทำผิดกฎหมายด้วย

ซึ่งเรื่องนี้ ท่านนายกรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นไว้เมื่อครั้งเริ่มดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ(กสช.) ว่า “อยากจะทำให้ตำรวจอยู่กับผู้ว่าราชการจังหวัด จะได้ใกล้ชิดประชาชน”

1.3 ให้มีการบริหารงานบุคคลที่เป็นธรรม และปรับทัศนคติของข้าราชการตำรวจทุกคน ให้เป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ตั้งเนื้อเพลงมาร์ชตำรวจที่ไพเราะและแสดงให้เห็นความตั้งใจ เสียสละ อดทน ดูแลปกป้องคุ้มครองประชาชนอย่างแท้จริง

2.ปฏิรูปหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตำรวจภูธรจังหวัด ให้ดูแลรับผิดชอบเน้นเฉพาะการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่กระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน โดยเฉพาะบทบาทการบังคับใช้กฎหมายที่

รับผิดชอบ โดยต้องถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ การปฏิบัติและการสืบสวนสอบสวน ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมหรือเป็นการกระทำผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรงหรือเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและใช้อำนาจทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้มีโทษทางอาญาที่ตำรวจรับผิดชอบปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ ไปให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องรับไปทำเพื่อทำให้มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจกลับมาปฏิบัติภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิด ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตำรวจต้องเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์อย่างแท้จริง ดังนี้

2.1 ภารกิจหน้าที่ใดที่ไม่ใช่ภารกิจหลักตาม พ.ร.บ.สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือเป็นภารกิจหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรง หรือเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงหรือส่วนราชการอื่น แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังปฏิบัติอยู่ทำให้สิ้นเปลืองกำลังพลและทำให้ไม่มีกำลังพลไปทำหน้าที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์อย่างแท้จริง ให้โอนภารกิจดังกล่าวไปยังหน่วยงานหรือส่วนราชการที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง เหมาะสมดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 งานรับผิดชอบดูแลการจราจรในพื้นที่เขตเมือง มอบให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละพื้นที่ รับไปปฏิบัติรับผิดชอบโดยตรง ได้แก่กรุงเทพมหานคร หรือเทศบาล เมืองพัทยา หรือองค์การบริหารส่วนตำบล

เรื่องการโอนงานภารกิจของตำรวจให้ท้องถิ่นรับผิดชอบ นี้มีตัวอย่างการโอนงานตำรวจดับเพลิงไปให้กรุงเทพมหานครรับผิดชอบ ซึ่งได้ผลดีและท้องถิ่นสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเงินงบประมาณ อุปกรณ์และกำลังคนจากเงินงบประมาณท้องถิ่นสนับสนุนพัฒนาให้ก้าวหน้าทันสมัยมาแล้ว

ส่วนงานจราจรในระหว่างเมือง ให้กรมการขนส่งทางบกและกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคมรับมอบไปรับผิดชอบปฏิบัติดูแล

2.1.2 งานตรวจคนเข้าเมือง งานทะเบียนคนต่างด้าว มอบกลับคืนไปให้กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นกระทรวงที่รับผิดชอบงานนี้โดยตรง แต่ได้มอบให้กรมตำรวจขณะที่ยังสังกัดกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติ ก่อนโอนมาจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี รับกลับไปปฏิบัติและกำกับดูแล ทั้งนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความชัดเจนว่า พ.ร.บ.คนเข้าเมืองเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่โอนไปเป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกา ที่โอนกรมตำรวจให้ไปอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี

2.1.3 งานตำรวจรถไฟ มอบให้การรถไฟจัดหาเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

2.1.4 งานตำรวจป่าไม้ มอบให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

2.1.5 งานตำรวจน้ำมอบให้เป็นหน้าที่ของกรมเจ้าท่า

2.1.6 งานการทะเบียน การอนุมัติและการอนุญาตให้ประกอบกิจการต่างๆ เช่น งานต่ออายุใบอนุญาตคนต่างด้าว โอนภารกิจนี้กลับไปให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบ

2.2 โอนภารกิจการจับ และการสอบสวนในลักษณะคู่ขนาน โดยกรณีหน่วยงานได้รับคำร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ หรือจับ ให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวนตามกลุ่มภารกิจจัดระเบียบสังคม เช่น โอนภารกิจให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครอง การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การบริการประชาชน ความผิดอาญาที่ไม่เป็นอาชญากรรมร้ายแรง การส่งเสริมการทำงาน การรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น พ.ร.บ.การพนัน พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ร.บ.รักษาความสะอาด พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ร.บ.การผังเมืองฯลฯ โอนภารกิจการจับ และการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรม ให้กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง เป็นต้น

2.3 ปรับปรุงภารกิจด้านการสืบสวนและสอบสวนความผิดอาญาระหว่างพนักงานฝ่ายปกครอง กับตำรวจและพนักงานอัยการเสียใหม่ให้เหมาะสม เพื่อให้ทั้งพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง และพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจสองฝ่ายซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนและสอบสวนความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบตามกฎหมายหรือกฎกระทรวงได้อย่างครบถ้วนและเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวก และให้บริการพร้อมทั้งอำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้เนื่องจาก รัฐธรรมนูญ มาตรา 255 ง (2) กำหนดให้ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา ให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม ซึ่งหมายความว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 ปัจจุบันกำหนดให้

- (1) ต้องมีการปรับปรุงระบบการสอบสวนใหม่
- (2) ระบบการสอบสวนใหม่นี้จะต้องให้มีการตรวจสอบ และถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม
- (3) กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ
- (4) สร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา
- (5) กำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จาก

นิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

3.โอนภารกิจการสืบสวนสอบสวนที่ไม่ใช่ความผิดอาญาร้ายแรง หรือกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำที่ เป็นความผิดกฎหมายอาญาเล็กน้อย การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การปกครองท้องถิ่น การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองตามกฎหมายซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานกระทรวง กรมอื่น เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลับไปให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาจัด

ระเบียบการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อเป็นการปรับปรุงบทบาทในการอำนวยความสะดวกของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และขณะนี้รับผิดชอบการสอบสวนคดีอาญาตามกฎหมาย 16 ฉบับอยู่แล้ว ให้ทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญาบางประเภทเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการสนับสนุน ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอีกทางหนึ่ง โดย

3.1 กระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงจัดระเบียบอำนาจหน้าที่การสอบสวน และการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองและพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการทำหน้าที่ของหน่วยงาน และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและประโยชน์สูงสุดของบ้านเมือง

3.2 มอบภารกิจการบังคับใช้กฎหมายและการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง และปลัดอำเภอ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ให้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวกับการปกครอง ความมั่นคง เศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อย สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การชลประทานราษฎร การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การคุ้มครองผู้บริโภค คุ้มครองแรงงาน การจัดสรรที่ดินการคุ้มครองเด็ก การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฯลฯ

3.3 มอบให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง รับผิดชอบงานสอบสวน ตามภารกิจอื่นที่เกี่ยวกับกฎหมายหมวดต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปกครอง การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม บ้านเมืองอื่นๆ เช่น การทำผิดเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ ข้อบังคับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมวดการทะเบียน หมวดเกษตรกรรม หมวดการศึกษา หมวดการสาธารณสุขและอนามัยชุมชน หมวดการส่งเสริมอาชีพและการจ้างงาน หมวดการคมนาคมขนส่งและโทรคมนาคม หมวดภาษีอากรและการค้า หมวดอุตสาหกรรม

3.4 มอบให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง รับผิดชอบงานสอบสวนการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ ของกรมสรรพากร ตามประมวลกฎหมายรัษฎากร ของกรมการจัดหางานกระทรวงแรงงาน งานตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527 งานกรมศุลกากรตาม พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2469 งานกรมป่าไม้ ตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.สวนป่า พ.ร.บ.คุ้มครองเลื่อยยนต์ งานกรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และงานของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่ ตาม พ.ร.บ.แร่ พ.ร.บ.ควบคุมดินุ๊ก และ พ.ร.บ.สภาการเหมืองแร่ โดยให้ทำการสอบสวนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ

อ่านต่อฉบับวันศุกร์